Technische vragen commissie Water en Ruimte & Gezond Water 7 oktober 2026

5.a Bestrijding blauwalg

Fractie Partij voor de Dieren

Vraag:

1. Op slide 6 worden verschillende mogelijke maatregelen tegen blauwalg genoemd, waaronder baggeren, bezanden, zuiveren en doorspoelen.

   De presentatie stelt zelf dat de programmatische aanpak uitgaat van bronaanpak en niet van symptoombestrijding, reden waarom onder meer de nutriëntenbalans wordt onderzocht. Logisch, want toen een ecoloog van Brabantse Delta in 2017 promoveerde viel het volgende te lezen over diens blauwalgonderzoek:

   Beperking van voedingsstoffentoevoer de enige aanpak is voor structurele verbetering. En dan met name fosfor. In feite zijn fosfor en stikstof de nutriënten voor de blauwalg. Van die twee is fosfor heeft meest eenvoudig om aan te pakken.[1]

   Welke van de in slide 6 genoemde maatregelen richt zich op het terugbrengen van de toevoer van fosfor naar het getroebleerde watersysteem? Wordt binnen de programmatische aanpak – in lijn met de wetenschappelijke consensus - de prioriteit gelegd op maatregelen tegen de aanwezigheid van fosfor in het water?

Antwoord:

Iedere locatie is uniek, uit (bron)onderzoek blijkt wat de oorzaak is van blauwalgen-overlast. De aanpak is daarmee maatwerk per locatie. De aanwezigheid en beschikbaarheid van nutriënten, waaronder fosfor/fosfaat, speelt hierbij een belangrijke rol. Binnen de programmatische aanpak wordt eerst ingezet op bronaanpak (het verminderen van interne en externe nutriëntenbelasting), vervolgens op systeemaanpak (het watersysteem structureel minder geschikt maken voor blauwalgen) en waar nodig op symptoombestrijding (het verwijderen van blauwalgen). Een effectieve en structurele aanpak bestaat veelal uit een combinatie van bron- en systeemmaatregelen.

De op slide 6 genoemde maatregelen zijn als volgt in te delen:

- *bronaanpak: baggeren, bezanden/phoslock, zuiveren, riolering afkoppelen, afspraken maken met watergebruikers/beheerders;*
- *systeemaanpak: stimuleren doorspoeling en onderwaterleven, beluchten/zuurstofinbreng;*
- *symptoombestrijding: schoonmaken, verwijderen.*

[1] Terugdringen fosfor essentieel in aanpak blauwalgenoverlast

Vraag:

2. We zijn blij te lezen dat de Zwaaikom in Roosendaal een stap verder wordt gebracht richting uitvoering. De aanvoer van fosfaat via de KRW-genormeerde Molenbeek lijkt ook hier een belangrijke oorzaak van de bestaande blauwalgproblematiek.

   Hoe wordt de eutrofiëring die vanuit het aanvoerende watersysteem wordt veroorzaakt nu en in de toekomst aangepakt? En hoe wordt voorkomen dat de maatregelen die in en om de Zwaaikom zelf worden genomen slechts symptoombestrijding blijven, zolang de nutriëntenbelasting vanuit de Molenbeek niet wordt aangepakt?

Antwoord:

Uit onderzoek blijkt dat de situatie in de Zwaaikom complex is. Het terugdringen van de nutriëntenaanvoer vanuit de Molenbeek is een belangrijke bronmaatregel, maar op zichzelf niet voldoende om blauwalgenoverlast structureel tegen te gaan. In de Zwaaikom komen nutriëntenrijk water en blauwalg vanuit de Vliet samen.
In combinatie met een lage wateraanvoer en zomerse omstandigheden ontstaan hierdoor gunstige omstandigheden voor de groei van blauwalgen. Daarom zijn, naast bronmaatregelen, ook maatregelen in het watersysteem nodig om de kans op blauwalgenbloei structureel te verkleinen.
Een aanzienlijk deel van de nutriëntenbelasting van de Molenbeek is afkomstig uit Vlaanderen. Er bestaat een traject van Joint Fact Finding samen met Vlaamse partners, gericht op waterkwaliteit en bronaanpak. Doel is om tot een gezamenlijk beeld te komen van de waterkwaliteit en de resterende wateropgaven. Op basis daarvan kunnen maatregelen en investeringen aan beide zijden van de grens beter op elkaar worden afgestemd. Deze uitkomsten kunnen bijdragen aan het terugdringen van de nutriëntenbelasting in de Molenbeek.
Daarnaast wordt gewerkt aan een grensoverschrijdende Vlaams-Nederlandse gebiedscoalitie, gericht op het gezamenlijk realiseren van maatregelen voor waterkwaliteit en waterbeschikbaarheid.

Vraag:

3. Uit de presentatie blijkt dat draagvlak onder gemeenten een randvoorwaarde is voor de programmatische aanpak. Bij de Visvijver in Rijen wordt expliciet vermeld dat het draagvlak bij deze gemeente momenteel laag is.

   Heeft de gemeente Gilze-Rijen schriftelijk gereageerd op de verzoeken van het waterschap om tot een aanpak van de blauwalgoverlast te komen? Is dit ambtelijk of bestuurlijk afgestemd? Is er naar weten van het waterschap een raadsinformatiebrief verzonden over dit onderwerp? Als de helft van de kosten worden gedragen door het waterschap is dit toch een interessant voorstel voor de gemeente? Kunnen we inzicht krijgen in hun schriftelijke reactie?

Antwoord:

De kwalificatie 'laag' doet onvoldoende recht aan de huidige situatie. 'Middel' geeft een beter beeld van het draagvlak bij de gemeente Gilze en Rijen. De aanpak van

blauwalgenoverlast staat structureel op de agenda van de bestuurlijke overleggen tussen de gemeente en het waterschap.
De gemeente heeft daarnaast voor 50% bijgedragen aan de kosten van de uitgevoerde onderzoeken en analyses. Op basis hiervan zijn mogelijke maatregelen in beeld gebracht. De gemeente beoordeelt deze maatregelen momenteel op onder meer financiële haalbaarheid.

Vraag:

4. Hoe is het gelukt bij gemeente Bergen op Zoom wél draagvlak te creëren en bij andere gemeenten nog niet (altijd)?

Antwoord:
Rond de Binnenschelde spelen voor de gemeente Bergen op Zoom meerdere en grote belangen. Er is sprake van substantiële blauwalgenoverlast, het water heeft onder meer een zwemwaterfunctie en in de afgelopen jaren zijn al verschillende maatregelen uitgevoerd. Daarnaast vindt regelmatig ambtelijk en bestuurlijk overleg plaats tussen de gemeente en het waterschap. Deze combinatie van factoren draagt bij aan een groot draagvlak voor een gezamenlijke aanpak.

Voor andere gemeenten verschilt de situatie per locatie. Factoren zoals de aard en omvang van de overlast, de functies van het water, de betrokken belangen en de benodigde maatregelen en investeringen lopen uiteen. Daarmee verschilt ook de urgentie die lokaal wordt ervaren en het draagvlak voor een gezamenlijke aanpak. Dit onderstreept het belang van een locatie specifieke benadering, zoals ook tot uitdrukking komt in de prioritering.

Fractie Water Natuurlijk

Vraag:
In hoeverre is de methode van CyanoShark het onderzoeken waard voor bestrijding blauwalg en wordt dit meegenomen/betrokken in de beeldvormende presentatie van woensdag aanstaande?

Antwoord:
De methode van CyanoShark is bij onze inhoudelijk specialisten bekend. De methode richt zich primair op het verwijderen van reeds aanwezige blauwalgen en wordt daarmee binnen onze aanpak beschouwd als een vorm van symptoombestrijding. De achterliggende oorzaken van blauwalgenbloei, zoals de nutriëntenbelasting en de eigenschappen van het watersysteem, worden hiermee niet structureel aangepakt.

De methode kan in specifieke situaties van toegevoegde waarde zijn, bijvoorbeeld wanneer op korte termijn blauwalgen moeten worden verwijderd ten behoeve van een evenement, zoals een triatlon.

Binnen de programmatische aanpak ligt de nadruk echter op een structurele aanpak van de oorzaken van blauwalgenoverlast, door middel van bron- en systeemmaatregelen. Technieken zoals CyanoShark worden daarom niet als structurele

maatregel beschouwd, maar kunnen waar passend als aanvullende of tijdelijke maatregel worden overwogen.